

N:o 119.

Herr Åke Andersson: Om underdånig skrifvelse i fråga om tillsättning af prestmän vid regala pastorat.

Religionen är för oss alla, såsom vi veta, en den allra viktigaste sak, alldenstund det är genom henne som människans lefnadsriktning är bestämd att få en sådan pregel, som bär vittnesbörd om att hennes mål är att mogna för ett bättre land än det vi nu bebo. Skulle derföre några fel och brister i något som hör till denna viktiga sakens vård och befrämjande yppa sig, så, då de äro tydliga och påfallande samt hafva skadliga inverkningsar till följd, böra de äfven påpekas och, om möjligt är, med det snaraste afhjelpas. Många äro väl de refvor som i detta hänseende finnas inom vår statskyrka och som vore väl värda att framhållas i akt och mening att de, om ej den närmaste tidsandan eger sinne för att vilja bota dem, åtminstone derigenom måtte blifva så blottade och uppenbara att en framtid förr eller senare kan se att något bör göras dervid. Jag vill af dessa många brister likväl vidröra blott en, som icke allenast gått mig till hjertat, utan äfven många andra af mina landsmän, som fått vidkännas den och deraf tagit verklig anstöt. Det är nemligen ett svårt fel som råder inom vår prestbefordring. Huru underligt försiggår den icke ofta och det på ett sådant sätt att en hel församlings medlemmar hvilken saken rör, ej kunna utgrunda det rätta sammanhanget dervid eller inse de motiv som derför ligga till grund. Såsom förhållandena nu gestalta sig får väl folket, såsom det synes, vara med och hafva ett ord med i laget då det gäller att utkora sin lärare; men också sker det, såsom stundom synes, endast för att liksom låta det leka prestval, då det i sjelfva verket ingenting har att dermed skaffa som kan inverka på utgången deraf. Tre eller fyra prestmän uppföras på förslaget, valdag utsättes och menigheterna kallas tillhopa under sträng förmaning att lagenligt träda fram till valurnan och afgifva sina röster, likasom hvars och ens åtgörande dervid skulle utöfva någon inverkan på det förevarande valets utgång, men huru ofta blir icke folket besviket

i sina förhoppningar att få till sin själasörjare en man som det lärt känna, och äfven satt sitt förtroende till, och på hvilken de således af böjelse afgifvit sin röst, och, om än kallelsen varit i det allranärmaste enhälligt, likväl påföres en person, som det stundom aldrig tillförene hvarken sett eller ens hört talas om, eller ock en som det genom sin röstning tydligen tillkännagifvit att det ej vill hafva? Under sådana förhållanden vill det synas som det ingenting haft att betyda med hvad folket tänkt och velat och hvem det gifvit sin röst uppå, utan endast hvad det tyckts på högre ort; och de som en gång varit med vid ett sådant val vilja väl icke gerna vara det omigen och emot bättre vetande förnya det. Och hvartill skall väl ett sådant handlingssätt leda, som sårar folkets känslor, skall det männe icke alstra, om icke hat, så åtminstone ovilja och ett mindre godt förhållande emellan församling och lärare, skall det männe icke leda till separatism och sektbildningar, ja, till åtlöje icke allenast mot ceremonien utan äfven mot den heliga och allvarliga sida hvartill den skall bilda inledningen? Men då anledning gifves folket till förtrytelse öfver en inrättning som egentligen bort väcka nit och intresse för saken i stället för harm och vrede, så inses lätteligen att den är förkastlig, emedan den under alla omständigheter måste hafva ett menligt inflytande såväl på det religiösa som det moraliska lifvet. Det torde således vara lagstiftarnes skyldighet, i följd af den erfarenhet man härutinnan redan haft, att hädanefter söka förekomma det missnöje som så ofta gjort sig gällande inom vissa församlingar, och som redan börjat hafva till följd söndringar på det religiösa området till men för vår statskyrka, hvilken, säga hvad man vill, är ett godt samhällsband och väl värdt att se till att det icke brister. Ingalunda vill jag bestrida att regeringen under de sista årtiondena vida mer än under de föregående fäst afseende på församlingarnes val, men likväl hafva flera fall inträffat der kallelsen varit i det närmaste enhälligt, och detta oakadt har annan prestman blifvit utnämnd och det har också händt att någon af de på förslaget uppförde har blifvit utnämnd på ett fåtal röster, afgifna af ett par eller tre personer gent emot alla öfriga församlingsmedlemmarnes enhälliga önskan. När under sådana förhållanden församlingen likväl är skyldig att aflöna sin lärare, låter det lätt tänka sig med hvilket nöje dess medlemmar skola uppfylla denna, så väl som andra skyldigheter emot honom, för såvidt han icke i ord och handling framdeles visar sig församlingen värdig. Annorlunda ställer förhållandet sig der församlingen är tveksam eller splittrad i sitt val, så att en del skänker sina röster åt en af förslagsmännen, och en annan måhända någon större del åt någon af de öfriga, eller der alla på förslaget erhålla röster, — der kan det vara både väl och önskligt att regeringen

utser någon af de extra sökande, men der den allmänna församlingsmeningen finnes uttalad för en prestman, som är berättigad att komma under omröstning, är det fullt öfverensstämmande både med rättsbegreppet och med den ursprungliga församlingsrätten att denne äfven får fullmakt å tjensten.

Jag får derföre vördsamt föreslå det Riksdagen täcktes i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t hemställa:

att då, vid regala pastorat minst tre fjerdedelar af de afgifna rösterna efter hufvudtal räknadt, tillfallit en prestman, som till tjensten är kompetent, och mot hvilken ingen officiell anmärkning, vare sig mot lära, lefverne, eller pastoralverksamhet förekommit, Kongl. Maj:t derät *täcktes vid utnämningen egna en synnerlig uppmärksamhet*, äfven om den valde icke skulle finnas i år och meriter med sina medsökande jemförlig.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1878.

Åke Andersson.

N:o 120.

Af Herr Åke Andersson: Om förändrade bestämmelser i fråga om stämpelafgiften å bouppteckningar.

För några riksdagar sedan väckte jag motion derom att lösen för bouppteckningars inlemnande och inregistrering vid domstolarne borde utgå med lika belopp af hvarje hundra kronor, såväl af den större som den mindre behållningen i boet. Detta förslag vann inom Riksdagen ett